

"En büyük ve en küçük şeyler Ona nisbeten birdirler. Bir baharı halk etmek, bir çiçek kadar kolaydır." İzah eder misiniz?

Önceki iki cümlede **"Haşri yapacak zât da nihayet derecede muktedirdir."** ve **"O'nun kudretinde noksan yoktur"** buyurulmakla, bu hakikatin kabulüne zihinler hazırlanmış ve bu cümlede **"En büyük ve en küçük şeyler O'na nisbeten birdirler"** buyurularak mühim bir noktaya dikkat çekilmiştir.

Sınırlı bir kudret için küçük şeylerle büyük şeyler arasında fark olduğu açıktır. Meselâ, bir kişi elli kiloluk bir yükü kaldırabiliyorsa, o kişi için on kiloyu kaldırmakla yirmi kiloyu kaldırmak arasında fark olur. Birincisini daha kolay kaldırır. Çünkü kudreti sınırlıdır. Fakat sınırsız bir kudret için böyle bir şey düşünülemez.

Sonsuza göre bir ile binin farkı olmadığı gibi, sonsuz kudret için de atomu yaratmakla güneşi yaratmanın farkı olmaz. Bu hakikat bir sonraki cümlede **"Bir baharı halk etmek, bir çiçek kadar kolaydır"** şeklinde ifade edilmiştir. Burada çok ehemmiyetli bir noktaya dikkat çekilmektedir: **"Ona nisbeten"**

Bu **"nisbet"** meselesi çok önemlidir. İnsanoğlu, hakikatleri değerlendirirken kendi ilmini, iradesini ve kudretini ölçü aldığında çok açık hakikatleri aklından uzak görerek inkâr edebilmektedir. Bu derste bu büyük hatanın önüne geçilmekte ve İlâhî hakikatleri düşünürken kendi sıfatlarımıza nisbet ederek değil, Allah'ın sonsuz sıfatları yönünden bakmamız, ona göre değerlendirmemiz gerektiği ders verilmektedir.

Elbette, insanın sınırlı kudretine nisbeten büyükle küçük arasında fark vardır. Fakat Allah'ın sonsuz kudreti için böyle bir şey düşünülemez.